

COP26 İklim Özeti

Ülke İklimi ve Kalkınma Raporları (CCDR'ler)

Meydan Okuma

İklim değişikliği sürdürülebilir kalkınma için ciddi tehditler oluşturmaktadır, bu nedenle ülkelerin sera gazı emisyonlarını (GHG) azaltma çabalarını ve uyum yatırımlarını kalkınma stratejilerine acilen entegre etmeleri gerekmektedir. İklim eylemi riskleri azaltabilir ve yoksulluğu azaltma gibi kalkınma hedeflerine ulaşmaya yardımcı olabilir ve sürdürülebilir büyümeyi teşvik etmek.

Çoğu ülkenin, genellikle Ulusal Olarak Belirlenen Katkılarında (NDC) ortaya konulan bir tür iklim stratejisi vardır. Bazıları için öncelik, iklim değişikliğinin kalkınma kazanımlarını tersine çevirmesini önlemek için uyumdur. Ulusal planların ayrıca, anlamlı ve kalkınmayla tutarlı olan sera gazı emisyonlarını azaltma yollarını, elektrik erişimi de dahil olmak üzere, açıkça ve özel olarak ifade etmesi gerekir. Bu, özellikle büyük emisyon yapanlar için önemlidir.

Ancak birçok mevcut NDC, ulusal kalkınma politikaları ve ekonomik stratejilerden ayrı tutulmaktadır. Sorumluluk ve hesap verebilirlik konusunda netlik eksikliği, genellikle tek bir bakanlık tarafından yönetilen ve hükümetin diğer bölümlerinin desteği veya katılımı olmayan iklim planlarına katkıda bulunmuştur. Sonuç olarak, planlar genellikle maliye veya kalkınma bakanlıkları tarafından yapılan politika ve yatırım kararlarını bilgilendirmez. Ayrıca, birçok durumda bakanlıklar arası katılım eksikliği, iklim stratejilerinin ve eylem planlarının sağlam verilere veya entegre çok sektörlü analizlere dayanmamasıyla sonuçlanır.

Neye İhtiyacınız Var?

Ülkelerin düşük karbonlu, dayanıklı kalkınmayı üstlenebilmesi için, iklim ve kalkınma hususlarını bütünleştiren hükümet çapında yaklaşımlar uygulamak hayati önem taşıyacaktır. Bu, kalkınmayı ve ekonomik büyümeyi destekleyen yüksek etkili iklim eylemleri için fırsatları belirlemek ve önceliklendirmek için yeni teşhisler gerektirir. Ülkelerin iklim stratejilerini tasarlamaları ve uygulamaları için temelleri sağlamak amacıyla güçlü analitik ve yüksek kaliteli emisyon verilerine (güncel ve öngörülen) ihtiyaç vardır.

Bu teşhislerin ülke mülkiyetinde olması esastır: sonuçları yalnızca yerel politikaları ve yatırımları değil, aynı zamanda kalkınma ortaklarının kararlarını da bilgilendiren çok sektörlü, tüm hükümet uygulamaları. Ülke mülkiyeti, teşhislerden oluşturulan stratejik yolların ülke düzeyinde uygulanabilir olması için kritik öneme sahiptir. Dünya Bankası Grubu (WBG) gibi çok taraflı kurumlar, çok sektörlü sorunları birbirine bağlamaya, kurumları güçlendirmeye, kapasite oluşturmaya, stratejik yatırımlar yapmaya ve özel sektörü çekmeye yardımcı olmak için güçlü analizler ve politika tavsiyeleri aracılığıyla ülkeleri destekleyebilir. Ayrıca, ülkeler arasında karşılıklı öğrenmeyi teşvik etmek için bir araya getirme güçlerini kullanabilirler.

Dünya Bankası Grubu Çözümlere Nasıl Katkıda Bulunuyor?

İklim ve kalkınmanın bütünleştirilmesi, Dünya Bankası Grubu'nun yeni İklim Değişikliği Eylem Planı 2021-2025'in temel unsurlarından biridir. Dünya Bankası Grubu bunu ilerletmek için yeni bir temel teşhis aracı başlattı: Ülke İklimi ve Kalkınma Raporu (CCDR).

CCDR'ler nasıl üretilecek:

- » Bir ülkenin kalkınma hedeflerine sıkı sıkıya bağlı;
- » Dünya Bankası, Uluslararası Finans Kurumu (IFC) ve Çok Taraflı Kuruluşların uzmanlığıyla hazırlanmıştır Yatırım Garanti Ajansı (MIGA) ve Uluslararası Para Fonu'nun (IMF) desteğiyle;
- » Hükümet muhatapları, özel sektör, akademi ve düşünce kuruluşlarıyla aktif etkileşim yoluyla geliştirildi tanklar ve sivil toplum;
- » Ülke düzeyinde iklim, sektörel ve kalkınma ölçütleri sağlamak için bir CCDR veri kaynağı tarafından desteklenmektedir. Mevcut ve öngörülen sera gazı emisyonlarının kaynaklarının dökümü de dahil olmak üzere;
- » Raporlar kamuoyuna açık olacak;
- » CCDR'ler ilk olarak 25 ülke için üretiliyor, ancak önümüzdeki dört yıl içinde tüm Dünya Bankası ülkelerine dağıtılacak. Yıllar.

CCDR'ler neyi başaracak?

- » İklim ve kalkınmayı bütünleştirecek şekilde ülke kalkınma stratejilerinin oluşturulmasına yardımcı olmak;
- » Ülkelerin NDC'lerini tanımlamaları, güncellemeleri ve uygulamaları sırasında somut yollar belirleyerek onları destekleyin. sera gazı emisyonlarını kalkınmayı destekleyecek şekilde azaltmak;
- » Sistemik Ülke Tanıları (SCD'ler) gibi WBG ülke katılım ürünlerini bilgilendirmeye yardımcı olun ve Ülke Ortaklığı Çerçeveleri (CPF'ler);
- » Hem kamu hem de özel sektördeki finansörlerin ülke iklimi ve Paris Anlaşması'na uyum da dahil olmak üzere kalkınma hedefleri.

CCDR'lerin ele almayı amaçladığı temel sorular:

İklim etkileri ve kalkınma riskleri:

- » İklim değişikliği bu alanda yoksulluğun ortadan kaldırılmasını ve kalkınma hedeflerine ulaşılmasını nasıl tehdit ediyor? ülke?
- » İklim politikaları ve eylemlerinin hem iç hem de dış politikada yarattığı temel riskler ve fırsatlar nelerdir? Uluslararası düzeylerde (örneğin ticaret ve rekabet yoluyla)?
- » Ülke ekonomisi ve kamu maliyesi doğal afetlere ve iklim değişikliğine karşı ne kadar dayanıklı?

Düşük karbonlu geçişler:

- » Anlamlı bir azalma elde etmek için önceliklendirilmesi gereken politika değişiklikleri ve yatırımlar nelerdir? Sera gazı emisyonları?
- » Sera gazı emisyonlarını azaltmak, artırmak için iklim eylemlerinden kaynaklanan maliyetler, zorluklar ve fırsatlar nelerdir? Verimlilik ve büyümeyi, yoksulluğu azaltmayı mı hedefliyoruz?
- » Ülke ekonomisi ve kamu maliyesi fosil yakıtlara olan talebin olası düşüşlerine karşı ne kadar dayanıklı? Düşük karbonlu mal ve hizmetleri destekleyen ticaret politikalarının getirilmesine mi?

Kutu bir sonraki sayfada devam ediyor

Geçişin finansmanı:

- »İklimle ilgili yatırım ihtiyaçları nasıl finanse edilecek?
- »Kamusal maliye ve borç sürdürülebilirliği açısından bunun etkileri ne olur?
- »Yapısal politika reformları genel finansman ihtiyaçlarını nasıl bilgilendirebilir ve azaltabilir?
- »Özel sektörün iklim eylemine yatırım yapması için hangi darboğazlar var ve hangi düzenleyici reformlar ve Sermaye seferberliği de dahil olmak üzere özel sektörün katılımını kolaylaştıracak ve destekleyecek teşviklere ihtiyaç var mı?

CCDR yaklaşımını anlamak

CCDR'ler, iklim ve kalkınma politikaları arasındaki kopuklukları ele almak, sera gazı emisyonlarını azaltmak için etkili eylemleri belirlemek ve dayanıklılık oluşturmak için özel olarak tasarlanmıştır. Potansiyel tutarsızlıkları veya uygulanabilirlik sorunlarını ortaya çıkararak ve bunları düzelterek ve değerlendirilebilecek fırsatları belirleyerek değer katacaklardır.

CCDR'ler, çabaları önceliklendirmek için bir çerçeve oluşturmak amacıyla üç geniş politika alanını araştıracaktır:

Birinci, sektörel ve makroekonomik politikalara ve yatırımlara bakacaklar.**sinerjiler** iklim eylemi ile kısa ve orta vadeli kalkınma hedefleri arasında. Örneğin, toplu taşımayı iyileştirmek emisyonları ve trafik sıkışıklığını ve hava kirliliğini azaltabilir.

Saniye, CCDR'ler potansiyelleri inceleyecek**takaslar**belirli iklim hedeflerine ulaşmak için gereken politikalar ve yatırımlar arasında—hem sera gazı emisyonu azaltımı hem de dayanıklılık oluşturma/uyum sağlama ve diğer politika hedefleri için. Örneğin, kömür altyapısının devre dışı bırakılması sera gazı emisyonlarını azaltmak için çok önemlidir, ancak yerel topluluklar için ek hedefli destek olmadan olumsuz sosyal etkilere sahip olabilir. Bu analiz, nesiller arası uzlaşmaları ve potansiyel zaman tutarsızlığı yönlerini içerecektir: pŞu anda en iyi gibi görünen politikalar gelecekte o şekilde algılanmayabilir, bu yüzden bunlardan kaçınmak daha iyi olabilir.Karşılıklı ödünleşimleri ele almak için CCDR'ler üç seçeneği araştırarak:

- » **Tamamlayıcı önlemler**(örneğin, karbon vergisi gelirlerinin geri dönüşümü) takasları azaltabilen; **Eylemleri**
- » **geciktirmenin etkisinin maliyet-fayda analizi**(örneğin, yenilenebilir enerji kaynakları yerine yeni kömür santralleri inşa etmekten kaynaklanan kilitlenme etkileri ve potansiyel olarak atıl varlıklar); çeşitli kaynakları
- » harekete geçirerek takasları en aza indirme seçenekleri**kamu ve özel finansman seçenekleri**hibe ve imtiyazlı finansman dahil.

*Üçüncü*CCDR'ler fırsatları, reformları ve politika araçlarını araştırarak**özel sektör kaynaklarından ve çözümlerinden yararlanmak**Hem iklim değişikliğine uyum hem de iklim değişikliğinin azaltılması için.

CCDR'ler Tarafından Kapsanan Analiz Örnekleri

İklim eylemlerini artırmak ve kalkınma zorluklarını dikkate almak:CCDR'ler, ülkelerin ekonomik büyümeyi iletirken, paylaşılan refahı ve yoksulluğun azaltılmasını sağlarken öncelikli iklim eylemlerini artırma fırsatlarını araştırarak.

Örneğin:

- » Sera gazlarını azaltmak ve enerji talebini karşılamak için düşük maliyetli temiz enerji fırsatlarının uygulanabilir olduğu fırsatlar;
- » Ekonomiye geleneksel vergilerden daha düşük maliyetlerle gelir sağlamak için yakıt sübvansiyonlarını sıkılaştırma veya yakıtlara vergi koyma fırsatları;
- » Ülkelerin mali pozisyonlarına yönelik riskler, güncelliğini yitirmiş yüksek karbonlu teknolojilere bağlı kalmaları nedeniyle ortaya çıkıyor;
- » Dayanıklı tedarik zincirlerine ve mobilite sistemlerine yatırım yaparak, tedarik, talep, hizmetlere erişim ve yanıtların tam zamanında yeniden düzenlenmesi için dijital teknolojilerden yararlanarak adaptasyon ve dayanıklılık oluşturma fırsatları.

Kısa ve uzun vadeli azaltma ve uyum hedeflerinin dengelenmesi: Uzun vadede, azaltımı uyumdan ayırmak zor olsa da, yakın vadede, CCDR'ler yüksek karbonlu yollara kilitlenmekten kaçınırken uyumu önceliklendirmek için alan açabilir.

Sahil G5

Beşli Grup (G5) Sahel ülkeleri, kırılganlık ve çatışma, yüksek aşırı yoksulluk oranları, elektrik gibi temel hizmetlere düşük erişim ve zayıf insan gelişimi sonuçlarıyla ilgili çok sayıda kalkınma zorluğuyla karşı karşıyadır. Sahel ayrıca dünyanın iklim açısından en savunmasız bölgelerinden biridir ve bu da iklim hedeflerinin kalkınma stratejilerine entegre edilmesini zorunlu hale getirir. G5 Sahel CCDR, hızlı kalkınma kazanımlarının aciliyetini kabul eder ve adaptasyona ve yerel faydalara öncelik verir,

büyük kalkınma faydaları üreten yoksul yansısı düşük karbonlu çözümlerle sinerjiler gerektirir. CCDR, örneğin hızlı ve yönetilmeyen kentleşmenin yanı sıra kötüleşen bir güvenlik durumundan kaynaklanan zorlukları ele almaya yardımcı olmak için sürdürülebilir kentsel kalkınma fırsatlarını değerlendirecektir. Uyum öncelik olsa da, yenilenebilir enerji erişimi ve toplu taşımacılığa yatırım gibi düşük karbonlu eylemler, iyileştirilmiş sağlık, hava kalitesi ve hareketlilik ile ithal petrol ürünlerine olan bağımlılığın azaltılması gibi büyük kalkınma faydaları sağlayabilir. Bu da mali ve dış dengeleri iyileştirir. Sahel CCDR, her ülke için belirli zorlukları ve öncelikleri yansıtmak üzere ülke derinlemesine incelemeleri içerecektir.

Brezilya

Brezilya'daki sera gazı emisyonlarının yarısından fazlası tarım, arazi kullanımı ve ormancılıktan kaynaklanmaktadır. Bu zorluğun üstesinden gelmek için Brezilya CCDR, ormansızlaşmayı azaltırken iklime dayanıklı büyümeyi ve düşük karbonlu arazi yönetimini hızlandırabilecek politika, düzenleyici ve yatırım önlemlerinin birleşimini belirleyecektir. Ayrıca Brezilya'nın yeşil değer zincirlerini (sadece tarımda değil, ormancılık, enerji, su ve ulaştırma sektörlerinde de) nasıl derinleştirebileceğini, iş yaratabileceğini ve özellikle Amazon'da doğal arazileri dönüştürme teşviklerini nasıl azaltabileceğini inceleyecektir. CCDR ayrıca alternatif senaryoların dağıtımsal etkilerini ve özel sektör katılımı için fırsatları araştıracaktır.

İklim değişikliğinin ve iklim politikalarının çalışanlar ve toplumlar üzerindeki etkilerini ve siyasi ekonomi sorunlarını dikkate alan, insan odaklı bir yaklaşım:İklim eyleminin politik olarak uygulanabilir olması için, insan odaklı bir yaklaşım şarttır ve düşük karbonlu, dayanıklı bir ekonomiye geçişten elde edilecek kazanımlar ve kayıplar adil bir şekilde paylaşılmalıdır.

Özel sektörün iklim eylemindeki önemli ve değişen rolü: Kamu sektörünün iklim eylemini tek başına ele alamayacağı konusunda geniş bir fikir birliği var; özel sektör çözümün temel bir parçasıdır. Buna, yeniliği teşvik etmek ve temiz teknolojilerin geniş ölçekte benimsenmesini sağlamak için yatırımlar dahildir.

Nepal

Nepal, son 30 yılda topluluk temelli orman yönetimine yatırım yaparak endişe verici ormansızlaşma ve orman bozulması eğilimini tersine çevirdi. CCDR, ormanlar-su-tarım bağlantısını araştırarak ve Nepal'in korumacılıktan sürdürülebilir bir üretim yaklaşımına nasıl geçebileceğini, böylece emisyonları azaltırken topluluk dayanıklılığını artırıp daha iyi geçim kaynakları sağlayabileceğini araştırarak.

Honduras

Honduras'ta iklim değişikliğiyle ilgili felaketler, nüfusun en yoksul ve en savunmasız kesimlerinin yaşadığı bölgeleri (kadınlar, Afro-soylular ve engelliler) orantısız bir şekilde etkiliyor. CCDR, cinsiyet, ırk ve Yerli Halklar hakkında belirli kanıtlar toplayacak ve ayrıca iklim değişikliğinin göç üzerindeki etkilerini analiz edecek.

Vietnam

Vietnam'da özel sektör, iklim eylemlerine pasif olmaktan aktif olarak katılmaya doğru kademeli olarak geçiş yaptı ve iklim taahhütlerini gerçekleştirmede hükümete stratejik bir ortak haline geldi. Başlangıçta, özel sektörün gündemi esas olarak sürdürülebilir tarım, orman koruma ve rüzgar ve güneş enerjisi de dahil olmak üzere temiz enerji geliştirmeye odaklandı geliştirme. Son yıllarda, katılım kapsamı özellikle elektrikli araçlar, yeşil binalar, plastiklerin yeniden kullanımı ve geri dönüşümü ve mavi/yeşil finans olmak üzere genişledi. Vietnam'ın CCDR'si, sera gazı emisyonlarını azaltmak için öncelikli eylemleri araştırarak ve yeşil büyüme için özel finansmanı harekete geçirmek için elverişli politika ortamını belirleyecektir. Genel olarak, CCDR'ler emisyonları azaltmada özel sektörün ayrılmaz ve dönüştürücü rolünü ayrıntılı olarak açıklayacaktır.

Makroekonomik etkiler ve mali teşvikler:İklim finansmanını harekete geçirmede birden fazla zorluk vardır: Daralan mali alan bağlamında kıt kaynakların tahsisi, yeni finansman (kamu ve özel) çekilmesi ve bu kararların dağıtım etkilerinin azalmamasını sağlamak

orantısız bir şekilde savunmasız gruplara. Ülkelerin ayrıca, finansal sektör istikrarını, kamu maliyesi dayanıklılığını ve uzun vadeli borç sürdürülebilirliğini hesaba katarak, iklim eylemine daha fazla yatırımı teşvik etmek için yeni politikaların geliştirilmesini ve mali araçların kullanımını da göz önünde bulundurmaları gerekir. CCDD'ler bu yönleri ayrıntılı olarak ele almayı planlamaktadır.

Fas ve Angola

Fas'ta, CCDD, bütünsel bir modelleme çalışması aracılığıyla makroekonomik düzeye kapsamlı sektörel düzeyde çalışma getirecektir. Uyum ve azaltma üzerine farklı senaryoların büyüme, mali sağlık ve finans sektörü üzerindeki etkilerine bakacaktır. Ayrıca, CCDD, hükümetin yeni kabul edilen Çerçeve'de yer alan yeni bir karbon vergisi (veya eşdeğer vergi önlemleri) tasarlama çabalarını desteklemek için bir analiz içerecektir. Maliye Hukuku, özellikle AB'nin Karbon Sınır Ayarlama Mekanizması'na hazırlık amacıyla.

Angola'nın CCDD'sinde, ekonomik modelleme petrolün küresel olarak terk edilmesinin ve ekonomiyi petrolün dışında çeşitlendirmek için gereken adaptasyon yatırımlarının mali etkilerini araştırarak ve buna yoksulluk üzerindeki olası etkilerin değerlendirilmesi de dahil olacak. Ayrıca Angola'nın adaptasyon yatırımları için genel finansman maliyetlerini düşürmek amacıyla yeşil veya mavi tahvil ihraç ederek nasıl faydalanabileceğine de bakacak.

Eylemlerin önceliklendirilmesi:CCDD'ler çabaları önceliklendirmek için bir çerçeveye sahip olacak. Örneğin, Türkiye CCDD'si Dünya Bankası'nın kapsayıcı yeşil büyüme hakkındaki 2012 raporundaki önceliklendirme çerçevesine dayanmaktadır. CCDD'de öneriler olarak yer alacak acil ve sinerjik eylemleri belirlemek (*Şekil 1*).

ŞEKİL 1: Birçok CCDD'de kullanılan iklim eylemlerini önceliklendirmek için bir matris

	ACİL (Eylemde gecikme aynı sonuca ulaşmanın maliyetini artırır)	DAHA AZ ACİL (Eylemde gecikme aynı sonuca ulaşmanın maliyetini artırmaz)
SİNERJİLER (eylem diğer kalkınma hedeflerine ulaşılmasını kolaylaştırır)	Sinerjik ve acil eylemlere öncelik verilecek ve önerilerin bir parçası olmalı (ancak neden daha önce yapılmadığını açıklayan engelleri belirlemek önemlidir)	Geciktirilebilen sinerjik eylemler hayata geçirilmelidir , ancak yalnızca uygulama kapasitesi buna izin veriyorsa. Sınırlı kapasite ve siyasi sermaye ile, bunları geciktirmek tercih edilebilir (özellikle net faydalar küçük veya belirsizse)
ÖDÜN VERGİLERİ (Eylem maliyeti kalkınma hedeflerine ulaşmayı zorlaştırır)	Karşılıklı ödünleşimler yaratan ancak acil olan eylemler en zor olanlardır. Araştırabileceğiniz seçenekler şunlardır: » Belirli tasarımlar uzlaşmaları en aza indirmek veya tersine çevirmek veya yoksulları korumak (örneğin, karbon vergisiyle geri dönüşüm seçenekleri) » Seferberlik fırsatları imtiyazlı finansman ((örneğin, iklim veya kalkınma finansmanı) takasları yönetmek için	Diğer kalkınma hedefleriyle uzlaşmalar yaratan ve ertelenebilecek eylemler ertelenmelidir.

Başarı Nasıl Olacak?

Dünya Bankası Grubu, CCDR'lerin yüksek etkili iklim eylemini destekleyen politika ve kurumsal reformların yanı sıra kamu ve özel yatırımları bilgilendirmeye yardımcı olması, anlamlı sera gazı emisyonu azaltımları elde etmesi ve dayanıklılığı artırması durumunda bu çabayı başarılı olarak değerlendirecektir. Yüksek emisyonlu ülkeler için bu, özellikle sera gazı azaltımını yaklaşımlarında, planlamalarında, bütçelemelerinde ve stratejilerinde kalkınma hedefleriyle bütünleştirmek anlamına gelir; ve yüksek kırılabilirliğe sahip ülkeler için, iklim değişikliği risklerine daha iyi hazırlanmalarına ve uyum sağlamalarına yardımcı olan yaklaşımları bütünleştirmek anlamına gelir.

Kamu belgeleri olarak CCDR'ler, hükümetler, vatandaşları ve ortaklarımızın ülke düzeyinde daha iyi koordinasyonla desteklenen kalkınma ve iklim gündemine katılmaları için önemli bir platform görevi görebilir. CCDR'ler ayrıca geleneksel olmayan bağışçılar ve özel sektör de dahil olmak üzere kalkınma finansörlerinden kaynakları daha etkili bir şekilde harekete geçirmek için de kullanılabilir.

Dipnotlar

1. Dünya Bankası Grubu, 2021. "Uyum ve Dayanıklılık: Kalkınma ve Yoksulluğun Azaltılması İçin Bir Öncelik." Dünya Bankası Grubu COP26 İklim Brifingleri. Washington, DC: Dünya Bankası. <https://www.worldbank.org/en/topic/climatechange/publication/world-bankgroup-cop26-climate-briefs>.
2. Dünya Bankası Grubu, 2021. "İklim Eylemini Ölçeklendirmek: Ülke NDC'lerinin ve Uzun Vadeli Stratejilerin geliştirilmesi ve uygulanması için WBG desteğini genişletmek." Dünya Bankası Grubu COP26 İklim Brifingleri. Washington, DC: Dünya Bankası. <https://www.worldbank.org/en/topic/climatechange/publication/world-bank-group-cop26-climate-briefs>.
3. Dünya Bankası Grubu, 2021. "Dünya Bankası Grubu İklim Değişikliği Eylem Planı 2021–2025: Yeşil, Dayanıklı ve Kapsayıcı Kalkınmayı Destekleme." Washington, DC. <http://hdl.handle.net/10986/35799>.
4. Dünya Bankası Grubu, 2021. "Dönüşümsel İklim Projeleri için Finansmanı Harekete Geçirmek." Dünya Bankası Grubu COP26 İklim Brifingleri. Washington, DC: Dünya Bankası. <https://www.worldbank.org/en/topic/climatechange/publication/world-bank-group-cop26-climatebriefs>.
5. Dünya Bankası Grubu, 2021. "Enerji Geçişi ve Evrensel Erişim." Dünya Bankası Grubu COP26 İklim Brifingleri. Washington, DC: Dünya Bankası. <https://www.worldbank.org/en/topic/climatechange/publication/world-bank-group-cop26-climate-briefs>.
6. Dünya Bankası, 2012. "Kapsayıcı Yeşil Büyüme: Sürdürülebilir Kalkınmaya Giden Yol." Washington, DC: Dünya Bankası. <http://hdl.handle.net/10986/6058>.